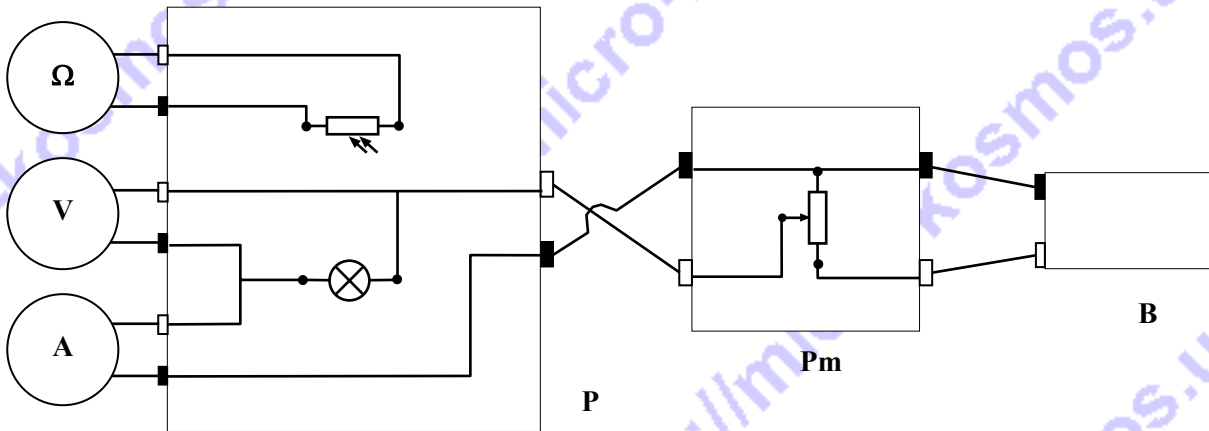

Η ΣΤΑΘΕΡΑ ΤΟΥ PLANCK ΣΤΟ ΦΩΣ ΛΑΜΠΙΤΗΡΑ ΠΥΡΑΚΤΩΣΗΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Σχεδιάστε τις ηλεκτρικές συνδέσεις στα κουτιά και μεταξύ των κουτιών παρακάτω.

Φωτοαντίσταση	
Λαμπτήρας πυράκτωσης	
Ποτενσιόμετρο	
Κόκκινη υποδοχή	
Μαύρη υποδοχή	

Ω	Ωμόμετρο
V	βολτόμετρο
A	Αμπερόμετρο
P	Πλατφόρμα
Pm	Ποτενσιόμετρο
B	Μπαταρία

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

a)

$t_0 = 24 \text{ }^\circ\text{C}$	$T_0 = 297 \text{ K}$	$\Delta T_0 = 1 \text{ K}$
-----------------------------------	-----------------------	----------------------------

b)

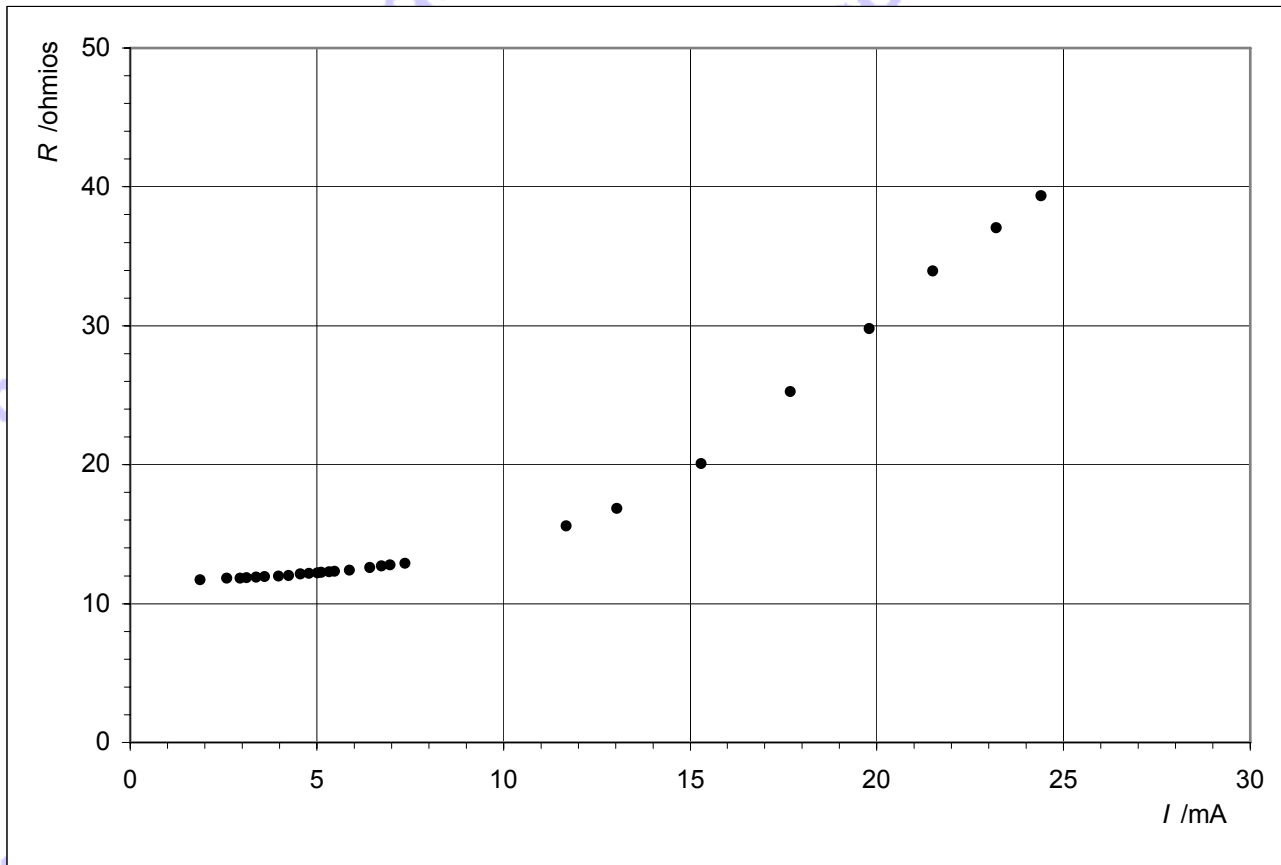
V / mV	I / mA	R_B / Ω
21.9	1.87	11.71
30.5	2.58	11.82
34.9	2.95	11.83
37.0	3.12	11.86
40.1	3.37	11.90
43.0	3.60	11.94
47.6	3.97	11.99
51.1	4.24	12.05
55.3	4.56	12.13
58.3	4.79	12.17
61.3	5.02	12.21
65.5	5.33	12.29
67.5	5.47	12.34
73.0	5.88	12.41
80.9	6.42	12.60
85.6	6.73	12.72
89.0	6.96	12.79
95.1	7.36	12.92
111.9	8.38	13.35
130.2	9.37	13.89
181.8	11.67	15.63
220	13.04	16.87
307	15.29	20.08
447	17.68	25.28
590	19.8	29.80
730	21.5	33.95
860	23.2	37.07
960	24.4	39.34

 $V_{min} = 9.2 \text{ mV}$

*

* Αυτή είναι χαρακτηριστική του οργάνου σας. Δεν μπορείτε να πάτε κάτω από αυτήν.

 Παριστάνουμε γραφικά την R_B στον κατακόρυφο άξονα σε σχέση με το I .

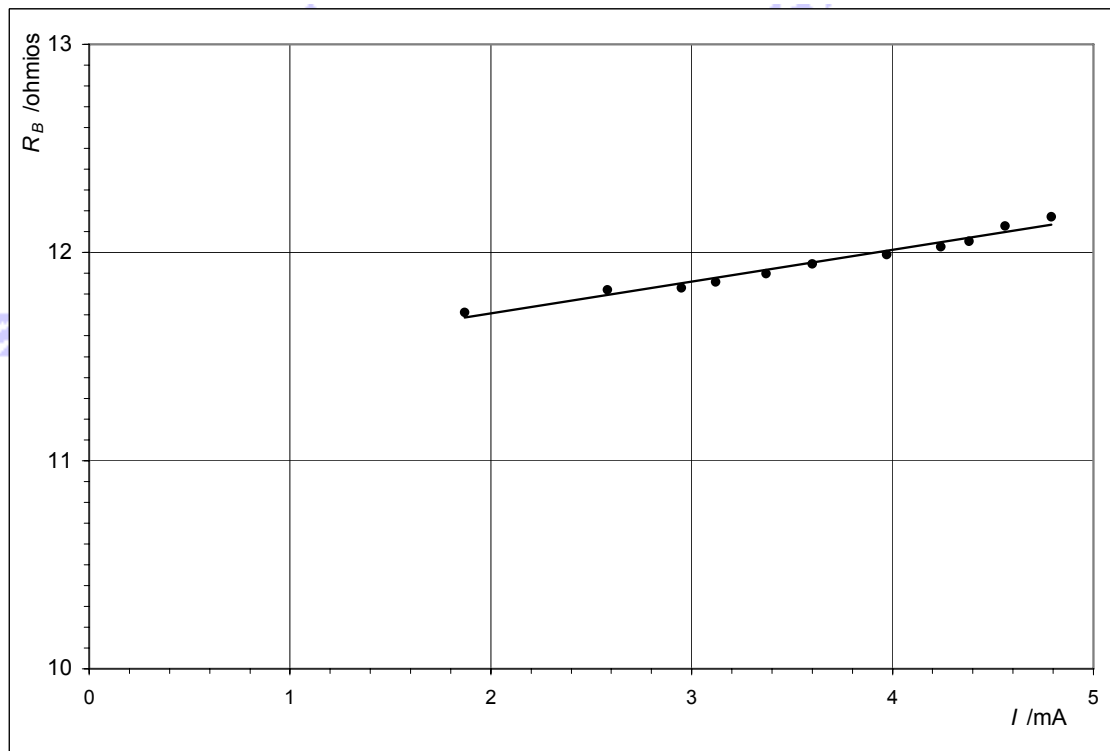

Με σκοπό τον υπολογισμό του R_{B0} , επιλέγουμε τις δέκα πρώτες μετρήσεις.

TASK 2

c)

V/mV	I/mA	R_B/Ω
21.9 ± 0.1	1.87 ± 0.01	11.71 ± 0.08
30.5 ± 0.1	2.58 ± 0.01	11.82 ± 0.06
34.9 ± 0.1	2.95 ± 0.01	11.83 ± 0.05
37.0 ± 0.1	3.12 ± 0.01	11.86 ± 0.05
40.1 ± 0.1	3.37 ± 0.01	11.90 ± 0.05
43.0 ± 0.1	3.60 ± 0.01	11.94 ± 0.04
47.6 ± 0.1	3.97 ± 0.01	11.99 ± 0.04
51.1 ± 0.1	4.24 ± 0.01	12.05 ± 0.04
55.3 ± 0.1	4.56 ± 0.01	12.13 ± 0.03
58.3 ± 0.1	4.79 ± 0.01	12.17 ± 0.03

Σφάλμα για την R_B (Υπολογίσαμε το σφάλμα για την πρώτη τιμή ως παράδειγμα).

$$\Delta R_B = R_B \sqrt{\left(\frac{\Delta V}{V}\right)^2 + \left(\frac{\Delta I}{I}\right)^2} = 11.71 \sqrt{\left(\frac{0.1}{21.9}\right)^2 + \left(\frac{0.01}{1.87}\right)^2} = 0.08$$

Το R_{B0} υπολογίστηκε με τη μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων.

$$R_{B0} = 11.39$$

$$\text{slope} = m = 0.157$$

$$\sum I^2 = 130.38$$

$$\sum I = 35.05$$

$$n = 10$$

$$\text{For axis } X : \sigma_I = \frac{\sum \Delta I}{n} = 0.01$$

$$\text{For axis } Y : \sigma_{R_B} = \frac{\sum \Delta R_B}{n} = 0.047$$

$$\sigma = \sqrt{\sigma_{R_B}^2 + m^2 \sigma_I^2} = \sqrt{0.047^2 + 0.157^2 \cdot 0.01^2} = 0.047$$

$$\Delta R_{B0} = \sqrt{\frac{\sigma^2 \sum I^2}{n \sum I^2 - (\sum I)^2}} = \sqrt{\frac{0.047^2 \times 130.38}{10 \cdot 130.38 - 35.05^2}} = 0.06$$

$R_{B0} = 11,39 \Omega$	$\Delta R_{B0} = 0.06 \Omega$
-------------------------	-------------------------------

$$d) \quad T = aR^{0.83} ; \quad a = \frac{T_0}{R_0^{0.83}} ; \quad a = \frac{297}{11.39^{0.83}} = 39.43$$

Υπολογισμός του σφάλματος με δύο μεθόδους:

Μέθοδος Α

$$\ln a = \ln T_0 - 0.83 \ln R_{B0} ; \quad \Delta a = a \left(\frac{\Delta T_0}{T_0} + 0.83 \frac{\Delta R_{B0}}{R_{B0}} \right) ; \quad \Delta a = 39.43 \left(\frac{1}{297} + 0.83 \frac{0.06}{11.39} \right) = 0.305 = 0.3$$

Μέθοδος Β

$$\text{Υψηλότερη τιμή του } a: \quad a_{\max} = \frac{T_0 + \Delta T_0}{(R_0 - \Delta R_0)^{0.83}} = \frac{297 + 1}{(11.39 - 0.06)^{0.83}} = 39.7379$$

$$\text{Μικρότερη τιμή του } a: \quad a_{\min} = \frac{T_0 - \Delta T_0}{(R_0 + \Delta R_0)^{0.83}} = \frac{297 - 1}{(11.39 + 0.06)^{0.83}} = 39.1276$$

$$\Delta a = \frac{a_{\max} - a_{\min}}{2} = \frac{39.7379 - 39.1276}{2} = 0.305 = 0.3$$

$a = 39.4$	$\Delta a = 0.3$
------------	------------------

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Επειδή $2\Delta\lambda = 620 - 565$; $\Delta\lambda = 28 \text{ nm}$

$\lambda_0 = 590 \text{ nm}$	$\Delta\lambda = 28 \text{ nm}$
------------------------------	---------------------------------

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

a)

V / V	I / mA	$R / \text{k}\Omega$
9.48	85.5	8.77
9.73	86.8	8.11
9.83	87.3	7.90
100.1	88.2	7.49
10.25	89.4	7.00
10.41	90.2	6.67
10.61	91.2	6.35
10.72	91.8	6.16
10.82	92.2	6.01
10.97	93.0	5.77
11.03	93.3	5.69
11.27	94.5	5.35
11.42	95.1	5.17
11.50	95.5	5.07

b)

$$\text{Επειδή } \ln \frac{R}{R'} = \gamma \ln 0.512 ; \quad \gamma = \ln \frac{R}{R'} / \ln 0.512 = \ln \frac{5.07}{8.11} / \ln 0.512 = 0.702$$

 Για τον υπολογισμό του $\Delta\gamma$ γνωρίζουμε ότι:

$$R \pm \Delta R = 5.07 \pm 0.01 \text{ k}\Omega$$

$$R' \pm \Delta R' = 8.11 \pm 0.01 \text{ k}\Omega$$

$$\text{Διαπερατότητα, } t = 51.2 \%$$

Υπολογισμός του σφάλματος με δύο μεθόδους:

Μέθοδος Α

$$\gamma = \frac{\ln R/R'}{\ln t} ; \quad \Delta\gamma = \frac{1}{\ln t} \left(\frac{\Delta R}{R} + \frac{\Delta R'}{R'} \right) = \frac{1}{\ln 0.512} \left(\frac{0.01}{5.07} + \frac{0.01}{8.11} \right) = 0.00479 ; \quad \Delta\gamma = 0.01$$

Μέθοδος Β

$$\text{Υψηλότερη τιμή του } \gamma: \quad \gamma_{\max} = \ln \frac{R - \Delta R}{R' + \Delta R'} / \ln \gamma = \ln \frac{5.07 - 0.01}{8.11 + 0.01} / \ln 0.512 = 0.70654$$

$$\text{Χαμηλότερη τιμή του } \gamma: \quad \gamma_{\min} = \ln \frac{R + \Delta R}{R' - \Delta R'} / \ln \gamma = \ln \frac{5.07 + 0.01}{8.11 - 0.01} / \ln 0.512 = 0.69696$$

$$\Delta\gamma = \frac{\gamma_{\max} - \gamma_{\min}}{2} = \frac{0.70654 - 0.69696}{2} = 0.00479 ; \quad \Delta\gamma = 0.01$$

$R = 5.07 \text{ k}\Omega$	$\gamma = 0.70$
$R' = 8.11 \text{ k}\Omega$	$\Delta\gamma = 0.01$

c)

$$\text{Γνωρίζουμε ότι } R = c_3 e^{\frac{c_2\gamma}{\lambda_0 T}} \quad (3)$$

$$\text{έτσι } \ln R = \ln c_3 + \frac{c_2\gamma}{\lambda_0 T}$$

$$\text{Επειδή } T = aR_B^{0.83} \quad (6)$$

$$\text{συνεπώς } \ln R = \ln c_3 + \frac{c_2\gamma}{\lambda_0 a} R_B^{-0.83}$$

$$\ln R = \ln c_3 + \frac{c_2\gamma}{\lambda_0 a} R_B^{-0.83} \quad \text{Eq. (9)}$$

d)

V/V	I/mA	R_B/Ω	T/K	$R_B^{-0.83}$ (S.I.)	$R/\text{k}\Omega$	$\ln R$
9.48 ± 0.01	85.5 ± 0.1	110.9 ± 0.2	1962 ± 18	$(2.008 \pm 0.004)10^{-2}$	8.77 ± 0.01	2.171 ± 0.001
9.73 ± 0.01	86.8 ± 0.1	112.1 ± 0.2	1980 ± 18	$(1.990 \pm 0.004)10^{-2}$	8.11 ± 0.01	2.093 ± 0.001
9.83 ± 0.01	87.3 ± 0.1	112.6 ± 0.2	1987 ± 18	$(1.983 \pm 0.004)10^{-2}$	7.90 ± 0.01	2.067 ± 0.001
10.01 ± 0.01	88.2 ± 0.1	113.5 ± 0.2	2000 ± 18	$(1.970 \pm 0.004)10^{-2}$	7.49 ± 0.01	2.014 ± 0.001
10.25 ± 0.01	89.4 ± 0.1	114.7 ± 0.2	2018 ± 18	$(1.952 \pm 0.003)10^{-2}$	7.00 ± 0.01	1.946 ± 0.001
10.41 ± 0.01	90.2 ± 0.1	115.4 ± 0.2	2028 ± 18	$(1.943 \pm 0.003)10^{-2}$	6.67 ± 0.01	1.894 ± 0.002
10.61 ± 0.01	91.2 ± 0.1	116.3 ± 0.2	2041 ± 18	$(1.930 \pm 0.003)10^{-2}$	6.35 ± 0.01	1.849 ± 0.002
10.72 ± 0.01	91.8 ± 0.1	116.8 ± 0.2	2049 ± 19	$(1.923 \pm 0.003)10^{-2}$	6.16 ± 0.01	1.818 ± 0.002
10.82 ± 0.01	92.2 ± 0.1	117.4 ± 0.2	2057 ± 19	$(1.915 \pm 0.003)10^{-2}$	6.01 ± 0.01	1.793 ± 0.002
10.97 ± 0.01	93.0 ± 0.1	118.0 ± 0.2	2066 ± 19	$(1.907 \pm 0.003)10^{-2}$	5.77 ± 0.01	1.753 ± 0.002
11.03 ± 0.01	93.3 ± 0.1	118.2 ± 0.2	2069 ± 19	$(1.904 \pm 0.003)10^{-2}$	5.69 ± 0.01	1.739 ± 0.002
11.27 ± 0.01	94.5 ± 0.1	119.3 ± 0.2	2085 ± 19	$(1.890 \pm 0.003)10^{-2}$	5.35 ± 0.01	1.677 ± 0.002
11.42 ± 0.01	95.1 ± 0.1	120.1 ± 0.2	2096 ± 19	$(1.880 \pm 0.003)10^{-2}$	5.15 ± 0.01	1.639 ± 0.002
11.50 ± 0.01	95.5 ± 0.1	120.4 ± 0.2	2101 ± 19	$(1.875 \pm 0.003)10^{-2}$	5.07 ± 0.01	1.623 ± 0.002
			unnecessary			

Υπολογίσαμε τα σφάλματα για την πρώτη στήλη, ως παράδειγμα.

$$\text{Σφάλμα για } R_B: \Delta R_B = R_B \sqrt{\left(\frac{\Delta V}{V}\right)^2 + \left(\frac{\Delta I}{I}\right)^2} = 110.9 \sqrt{\left(\frac{0.01}{9.48}\right)^2 + \left(\frac{0.1}{85.5}\right)^2} = 0.2 \Omega$$

$$\text{Σφάλμα για } T: \Delta T = T \left(\frac{\Delta a}{a} + 0.83 \frac{\Delta R_B}{R_B} \right); \Delta T = 1962 \left(\frac{0.3}{39.4} + 0.83 \frac{0.2}{110.9} \right) = 18 \text{ K}$$

Σφάλμα για $R_B^{-0.83}$:

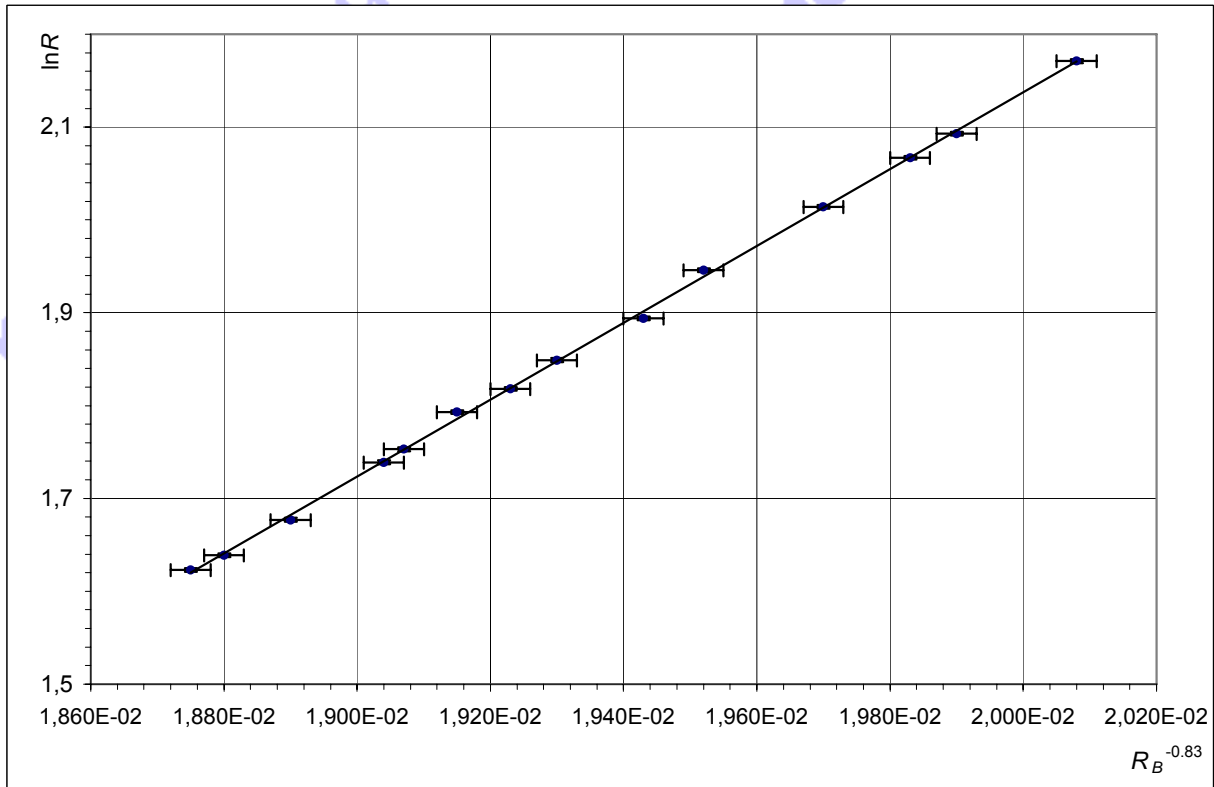
$$x = R_B^{-0.83}; \ln x = -0.83 \ln R_B; \Delta x = x \cdot 0.83 \frac{\Delta R_B}{R_B}; \Delta(R_B^{-0.83}) = R_B^{-0.83} \frac{\Delta R_B}{R_B}$$

$$\Delta(R_B^{-0.83}) = 0.020077 \frac{0.2}{110.9} \approx 0.004 \times 10^{-2}$$

$$\text{Σφάλμα για } \ln R: \Delta \ln R = \frac{\Delta R}{R}; \Delta \ln R = \frac{0.01}{8.77} = 0.001$$

e)

Παριστάνουμε γραφικά τον $\ln R$ σε σχέση με $R_B^{-0.83}$.

Από τα ελάχιστα τετράγωνα

Κλίση = $m = 414,6717$

$$\sum (R_B^{-0.83})^2 = 5.23559 \times 10^{-3}$$

$$\sum (R_B^{-0.83}) = 0.27068$$

$n = 14$

Για τον άξονα X : $\sigma_{R_B^{-0.83}} = \frac{\sum \Delta(R_B^{-0.83})}{n} = 0.003 \times 10^{-2}$

Για τον άξονα Y : $\sigma_{\ln R} = \frac{\sum \Delta(\ln R)}{n} = 0.002$

$$\sigma = \sqrt{\sigma_{\ln R}^2 + m^2 \sigma_{R_B^{-0.83}}^2} = \sqrt{0.002^2 + 414.672^2 \cdot (0.003 \times 10^{-2})^2} = 0.0126$$

$$\Delta m = \sqrt{\frac{n \sigma^2}{n \sum (R_B^{-0.83})^2 - (\sum R_B^{-0.83})^2}} = \sqrt{\frac{14 \cdot 0.0126^2}{14 \cdot 5.23559 \times 10^{-3} - (0.27068)^2}} = 8.295$$

Επειδή

$$m = \frac{c_2 \gamma}{\lambda_0 a}$$

και

$$c_2 = \frac{hc}{k}$$

έτσι

$$h = \frac{mk \lambda_0 a}{c \gamma}$$

$$h = \frac{414.67 \cdot 1.381 \times 10^{-23} \cdot 590 \times 10^{-9} \cdot 39.4}{2.998 \times 10^8 \cdot 0.70} = 6.35 \times 10^{-34}$$

$$\Delta h = h \sqrt{\left(\frac{\Delta m}{m}\right)^2 + \left(\frac{\Delta k}{k}\right)^2 + \left(\frac{\Delta \lambda_0}{\lambda_0}\right)^2 + \left(\frac{\Delta a}{a}\right)^2 + \left(\frac{\Delta \gamma}{\gamma}\right)^2}$$

$$\Delta h = 6.34 \times 10^{-34} \sqrt{\left(\frac{8.3}{415}\right)^2 + 0 + \left(\frac{28}{590}\right)^2 + \left(\frac{0.3}{39.4}\right)^2 + 0 + \left(\frac{0.01}{0.70}\right)^2} = 0.34 \times 10^{-34}$$

$h = 6.4 \times 10^{-34} \text{ J} \cdot \text{s}$	$\Delta h = 0.3 \times 10^{-34} \text{ J} \cdot \text{s}$
--	---

ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΠΟΛΥΜΕΤΡΟΥ (Συνοπτικά)

ΜΕΤΡΗΣΗ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΤΑΣΗΣ

Συνδέστε το μικρό μαύρο βύσμα (-) στην COM είσοδο και το κόκκινο (+) στη V/Ω είσοδο. Θέστε τον περιστροφικό διακόπτη επιλογών στην περιοχή των συνεχών τάσεων V.

ΜΕΤΡΗΣΗ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΡΕΥΜΑΤΟΣ

Συνδέστε τα μικρά βύσματα στις εισόδους mA (κόκκινο) και COM (μαύρο). Θέστε το διακόπτη επιλογών στην περιοχή μέτρησης συνεχών ρευμάτων A και μπορείτε να δοκιμάσετε τη λειτουργία του συνδέοντάς το σε ΣΕΙΡΑ. Για ρεύματα μεγαλύτερα από 200 mA, συνδέστε τα βύσματα στις εισόδους 20 A (κόκκινο) και COM (μαύρο). Θέστε το διακόπτη επιλογών στην κατάλληλη θέση (κλίμακα). Έπειτα, συνεχίστε όπως προηγουμένως.

ΜΕΤΡΗΣΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

Συνδέστε το μικρό μαύρο βύσμα στην COM είσοδο και το κόκκινο στην V/Ω είσοδο. Επιλέξτε την κατάλληλη θέση (κλίμακα) στην περιοχή Ω.

ΜΕΤΡΗΣΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΣ

Θέστε το διακόπτη επιλογών στο K TEMP °C. Η χρήση του εξωτερικού αισθητήρα (θερμοζεύγος) είναι περιττή.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΥΜΕΤΡΟΥ

Πάντα να θεωρείτε ότι η ανάλυση περιορίζεται από το μικρότερο ψηφίο που εμφανίζεται στο όργανο στην επιλεγμένη θέση του διακόπτη επιλογών.

ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΕΜΜΕΣΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ

Έστω x και y τιμές των ανεξάρτητων μεταβλητών που μετρήθηκαν με αβεβαιότητες Δx και Δy . Έστω επίσης a μια αυθαίρετη εξωτερική σταθερή παράμετρος και z η εξαρτημένη μεταβλητή της οποίας η τιμή πρέπει να καθοριστεί. Η αβεβαιότητα, Δz , στην τιμή της z μπορεί να προκύψει χρησιμοποιώντας στατιστικές μεθόδους μερικές από τις οποίες παρουσιάζουμε παρακάτω:

ΕΞΑΡΤΗΣΗ	ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΞΑΡΤΗΣΗ	ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ
$z = xy$ and $z = \frac{x}{y}$	$\Delta z = z \sqrt{\left(\frac{\Delta x}{x}\right)^2 + \left(\frac{\Delta y}{y}\right)^2}$ or $\Delta z = z \left(\frac{\Delta x}{x} + \frac{\Delta y}{y}\right)$	$z = xy^a$	$\Delta z = z \sqrt{\left(\frac{\Delta x}{x}\right)^2 + \left(a \frac{\Delta y}{y}\right)^2}$ or $\Delta z = z \left(\frac{\Delta x}{x} + a \frac{\Delta y}{y}\right)$
$z = x^a$	$\Delta z = za \frac{\Delta x}{x}$	$z = \ln x$	$\Delta z = \frac{\Delta x}{x}$

ΧΑΡΑΞΗ ΕΥΘΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΤΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΤΕΤΡΑΓΩΝΩΝ

Έστω $y = mx + b$ η ευθεία που προκύπτει με τη μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων. Τότε:

$m = \frac{\sum x \sum y - n \sum xy}{(\sum x)^2 - n \sum x^2}$	$b = \frac{\sum x \sum xy - \sum y \sum x^2}{(\sum x)^2 - n \sum x^2}$
$\Delta m = \sqrt{\frac{n \sigma^2}{n \sum x^2 - (\sum x)^2}}$	$\Delta b = \sqrt{\frac{\sigma^2 \sum x^2}{n \sum x^2 - (\sum x)^2}}$

σ μπορεί να βρεθεί από $\sigma = \sqrt{\sigma_y^2 + m^2 \sigma_x^2}$, με $\sigma_x = \sqrt{\frac{\sum \Delta x^2}{n}}$ και $\sigma_y = \sqrt{\frac{\sum \Delta y^2}{n}}$ όπου Δx και Δy είναι οι ανεξάρτητες αβεβαιότητες των n ανεξαρτήτων μετρήσεων.

